

Nd.

202. Frumvarp til laga

um breyting á lögum nr. 97 9. júlí 1941, um ófriðartryggingar.

Frá sjávarútvegsnefnd.

1. gr.

1. mgr. 1. gr. laganna orðist þannig:

Setja skal á fót stofnun til að standa straum af tjóni af völdum hernaðar á fasteignum, skipum og lausafé landsmanna, sem ekki er tryggt gegn tjóni af völdum ófriðar eða fæst bætt á öðrum vettvangi. Stofnunin nefnist Ófriðartryggingin.

2. gr.

1. mgr. 2. gr. laganna orðist þannig:

Stofnunin starfar í fjórum deildum, fasteignadeild, skipadeild, véla- og tækjadeild og lausafjártryggingadeild.

3. gr.

Á eftir II. kafla laganna komi nýr kafli, III. kafli, er nefnist skipatryggingin, 12.—16. gr., sem segir í þessari grein, og breytist kaflatalan og greinatala laganna samkvæmt því.

- a. (12. gr.) Skyllt er að tryggja hjá Ófriðartryggingunni öll íslensk skip, sem eingöngu stunda fiskveiðar við strendur landsins og flutninga hér við land í þágu innlendra aðila, önnur en strandferðaskip ríkisins. Eigendur og umráðamenn þeirra skipa, sem ekki eru tryggð samkv. lögum nr. 32 11. júní 1942, skulu senda Ófriðartryggingunni tilkynningu um þau, þegar er hún tekur til starfa.
- b. (13. gr.) Skip skal ófriðartryggja fyrir sömu fjárhæð og þau eru vátryggð fyrir hjá vélbátaábyrgðarfélagi. Nú er skip ekki vátryggt hjá vélbátaábyrgðarfélagi, og skal það þá metið af trúnaðarmönnum Ófriðartryggingarinnar, sem eru hinir sömu og trúnaðarmenn vélbátaábyrgðarfélaganna, hver á sínu svæði, eftir því sem við getur átt. Upphæð tryggingar fer eftir sömu reglum og hjá vélbátaábyrgðarfélagunum. Stjórn Ófriðartryggingarinnar hefur sams konar rétt til yfirmats og endurmats og stjórn Samábyrgðar Íslands á fiskiskipum hefur samkvæmt l. nr. 32 frá 1942.
- c. (14. gr.) Vélbátaábyrgðarfélagum er skylt að hafa á hendi innheimtu iðgjalda, hverju á sínu tryggingarsvæði, undir umsjón Samábyrgðar Íslands á fiskiskipum. Iðgjaldið getur numið allt að 1% á ári, frá því að Ófriðartryggingin tekur til starfa, en þó ekki yfir 4% af tryggingarfjárhæðinni, nema sérstaklega verði ákveðið með lögum.
- d. (15. gr.) Ráðuneytið ákveður þóknun til vélbátaábyrgðarfélaganna fyrir aðstoð þá, er þau veita samkvæmt lögum þessum.
- e. (16. gr.) Um bætur fyrir tjón á skipum fer eftir sömu reglum og um bætur fyrir sjóttjón samkvæmt l. nr. 32 frá 1942, um vátrygging vélbáta. Skal ríkissjóður leggja fram fé til bótanna, og endurgreiðist það af iðgjöldum, eftir því sem þau hrökkva til. Að öðru leyti gilda ákvæði fasteignatrygginga, sbr. II. kafla laga þessara, að svo miklu leyti sem við á.

4. gr.

Í 17. gr. laganna, sem verður 22. gr., komi orðin IV. kafli, 23. gr. og 34. gr. í stað „III. kafli“, „18. gr.“ og „28. gr.“.

5. gr.

Í 18. gr. laganna, sem verður 23. gr., komi orðin 22. gr. í stað „17. gr.“.

6. gr.

Í 20. gr. laganna, sem verður 25. gr., komi orðin 24. gr. í stað „19. gr.“.

7. gr.

Í 21. gr. laganna, sem verður 26. gr., komi orðin 24. gr. í stað „19. gr.“.

8. gr.

Í 22. gr. laganna, sem verður 27. gr., komi orðin 36. gr. í stað „31. gr.“.

9. gr.

Í 25. gr. laganna, sem verður 30. gr., komi orðin 17. gr. í stað „12. gr.“.

10. gr.

Í 30. gr. laganna, sem verður 35. gr., komi orðin II.—IV. kafla á tveim stöðum fyrir „II. og III. kafla“, og á eftir orðunum „16. gr.“ í þriðju mgr. sömu greinar komi: og 21. gr.

Enn fremur í 4. mgr. sömu greinar komi orðin V. kafla í stað orðanna „IV. kafla“ og orðin 24. gr. og 22. gr. í stað „18. gr.“ og „17. gr.“.

11. gr.

Í 31. gr. laganna, sem verður 36. gr., komi orðin V. kafla í stað „IV. kafla“.

12. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Þá er þau hafa öðlzt staðfestingu, skal færa þau inn í meginmál laga nr. 97 9. júlí 1941, um ófriðartryggingar, og gefa þau út að nýju svo breytt.

Greinargerð.

Frumvarp þetta er samið af millipinganefnd í sjávarútvegs málum 1943, og fylgdi því svo hljóðandi umsögn:

„Þegar lög um ófriðartryggingar voru samþ. á Alþingi 1941, þótti ekki nægileg ástæða til að láta þau ná til skipastóls landsmanna, sökum þess að skipaeigendur áttu aðgang að slíkum tryggingum gagnstætt því, sem var um fasteignir og lausafé. Reynslan hefur hins vegar sýnt, að skipaeigendur hafa ekki almennt tryggt skip sín fyrir þessari áhættu, en þeir, sem keypt hafa þessar tryggingar, hafa orðið að sæta kjörum, sem ekki eru í samræmi við áhættuna, sem reynslan hefur til þessa leitt í ljós.

Því verður ekki neitað, að það er alltaf mikil áhætta frá þjóðhagslegu sjónarmiði séð að hafa mikinn hluta skipastóls landsmanna ótryggðan fyrir styrjaldaráhættu. Og í annan stað er ekki við það unandi, að þeir, sem tryggja sig fyrir þessari áhættu, þurfi að greiða fyrir það miklu hærri fjárhæðir en svarar til áhættunnar. Frv., ef að lögum verður, á að bæta úr þessu hvoru tveggja á þann hátt, að allir þeir, sem fyrir tjóni kunna að verða, eigi vísar bætur, en þeir, sem sjálfir mundu tryggja sig, fái þessar tryggingar stórum ódýrari en nú.

Verðmæti þeirra skipa, sem tryggð yrðu samkv. frumvarpinu, mun vera um kr. 40000000.00 miðað við virðingarverð þeirra til sjótryggingar. Samábyrgð Íslands hefur gefið nefndinni þær upplýsingar, að öll þau skip, sem nú eru tryggð fyrir sjó-tjóni hjá vélbátatryggingum landsins, séu metin á kr. 33389812.00. En styrjaldartrygging samkv. þessu frumv. mundi taka til nokkurra skipa, sem ekki eru tryggð hjá bátaábyrgðarfélögum.

Reynslan, sem fengin er af áhættu af þessum tryggingum, er í fáum orðum sú, að af þeim skipum, sem farizt hafa frá stríðsbyrjun, hefur aðeins eitt fallið óbætt, sökum þess að það var ekki stríðstryggt, en þótti ótvíráðlega hafa farizt af stríðsor-sökum. Öll önnur skip, sem farizt hafa og koma mundu undir þá tryggingu, sem hér er fyrirhuguð, hafa verið bætt af sjóvátryggingum, annaðhvort samkv. dómi eða samkomulagi, þótt sterkar líkur séu til þess um sum þeirra, að um styrjaldartjón hafi verið að ræða.